

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Prætermissi Et In Alios Dies Relati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

PRÆTERMISSI ET IN ALIOS DIES RELATI.

Meinradi eremite martyris reliquiarum ex Augiensi monasterio ad Einsidense translatio signatur hodie in Martyrologio Germanico. De hac vide ad diem, quo ejusdem Sancti Vita data est,

xxi Januarii.

Quintiniani, seu, uti tom. II Spicilegii Acheriani pag. 84, et a Castellano ad diem 12 Februarii nuncupatur. Quintiliani, corporis inventio, quæ die 6 Octobris anno Christi 1490 contigit, ita hodie a Menardo in Mrl. Benedictino annuntiat: Lutetiæ Parisiorum inventio corporis beati Quintiniani; a Saussayo vero, qui translationem inventioni perperam subjungit, et, quod hic potissimum expendi debet, alia, quam qua Beatos, publico cultu gaudentes, refert, litterarum forma hic utitur, his verbis in Mrl. Gallicano refertur: Parisiis in ecclesia S. Pauli inventio et translatio corporis beati Quintiniani abbatis. Itaque, uti Saussayus minori illa, quam adhibet, characterum forma indicat, inter Venerabiles potius, quam inter stricti nominis Beatos Quintinianus seu Quintilianus noster computandus esset: ex adverso autem, si Castellanus, ad diem 12 Februarii Beati titulum ei confidentissime tribuentem, audiamus, inter veri nominis Beatos, seu, uti in Admonitione prævia pag. 1 et 2 exponit, inter eos, qui vel beatificatione, ut vocant, formali, vel expressa tacite summi Pontificis facultate Officio coluntur ecclesiastico, recensendus venit. Utrius hic martyrologi standum testimonio? Castellano certe favet, quod præter concessum Quintiliano a S. Audeono cit. Spicilegii loco Beati titulum, ossa illius sub altari sacelli, in ecclesia Parisiensi S. Pauli Spiritui sancto dicati, honorifice condita sint, ejusque effigies in publica ejusdem sacelli pictura una cum S. Aureæ et S. Eligii imaginibus hodieque spectetur, adjecta superiori ejusdem picturæ parti Gallica epigraphe, quæ ita Latine sonat: Hic sunt reliquæ multorum corporum Sanctorum. Verum adversus Castellanus, ita in Mrl. universali ad diem 12 Februarii existimantem, vehementer militat Martyrologii Parisiensis, anno 1727 editi, altissimum tum illo, tum hoc die de Quintiniano silentium, cui accedit, quod ipsemet Castellanus in suo Bimestri, post universale Martyrologium annis aliquot edito, nullum hæcenus de Quintiliano festum celebratum fuisse, pag. 632 fateatur. Hæc non abs re ancipitem me reddebant, quo loco Quintilianus, de quo tom. II Octobris pag. 484 hoc die etiam actum iri monueram, recensendus hic foret, interne Cælestes, quorum Acta edimus, an inter eos, quos legitimi cultus defectu, aliave de causa inter Prætermisos referre solemus. Accuratius igitur in illius cultum inquirendum esse ratus, datis anno 1768 litteris, conveni Reverendum D. Thierry, qui propositis a me quæstionibus non minus officiose, quam accurate respondit, submissa ad me ex Oratorio S. Maglorii Parisiensi nōtia Ms., ex qua, præter ea, quæ Bruellius in Theatro Antiq. Paris. pag. 818 et seqq. de Quintiniani corporis inventione me docuerat, insuper

ex grandævi ecclesiæ S. Pauli presbyteri testimonio mihi discere licuit, nullum plane, ne quidem in præfata S. Pauli ecclesia, ubi Quintiniani corpus conditum est, ecclesiasticum de eo Officium fieri, non festum celebrari, contra ac Kalendarii spiritualis, uti et Historici auctor, priorem perperam secutus, aliquando asseruerunt, non reliquias ejus publice honorandas exponi, non in Canonicis horis, Litanis publicisve illius ecclesiæ precibus ejus nomen recitari, non in honorem ejus luminaria accendi; ut adeo publico cultu, qualis eorum est, quorum Acta edimus, Quintinianus hodie non gaudeat, cum hujus sufficiens indicium non sit memorata superius picta tabula, quæ potius ut piæ, quæ SS. Auream Eligiumque inter et Quintinianum olim interessit, necessitudinis historica species consideranda est. Quod autem inter Sanctorum reliquias, quæ præfata epigraphe nominatim non exprimit, certo censendæ non sint Quintiliani exuvie, patet, tum ex ejus epitaphio anno 1490 posito, quo is non canonizatus seu rite inter cælestes relatus dicitur, ut ab Ecclesia veneretur; tum etiam ex instrumento, eodem anno de ejus corporis inventione confecto, quo asseritur, ex concessu, ei a S. Audeono Beati titulo probabiliter tantum, non vero indubie, concludi posse, dictum Quintinianum beatum esse, nimirum cum haud satis constet, an titulus ille potius supra ejus personam, quam supra ejus sanctos mores populæ de ejus pietate existimationem cadat. Quapropter de consilio deputatorum lipsanothea ejus non altius aut eminentius, quam ante inventionem erat, anno 1490 levata fuit, neque, uti Saussayus perperam vult, alio translata, sed, quemadmodum instrumenti illius alia verba ferunt, in eadem altitudine, sublato altari, remansit in pristino loco, nec circa eam quicquam innovatum fuit, quod publicam venerationem ecclesiasticam certe denotet. Ceterum cit. tom. II Octobris varia de hoc venerabili Viro curiosus lector videre potest, de quo, si interim ejus beatificationis causa rite instituitur, sermo etiam recurrere poterit in edendo, si Superis placet, primi Trimestris nostri Supplemento ad diem

xxi Februarii.

S. Balbinæ virginis memoria hodie Romæ annuntiat in variis Auctariis Usuardinis apud Sollerium, qui suam de ea mentem ibidem sic exposuit: Crediderim, ex aliquo codice Hieronymiano, ubi hoc die signatur, Balbinam huc fuisse intrusam. Videatur notatio Florentini. De ipsa egimus 31 Martii. Codex Ughellianus videtur legere: SABBÆ, ut alii infra. Balbinam hanc esse S. Quirini martyris filiam, de qua Majores mei ad diem 31 Martii egerunt, consentit laudatus Florentinus, cur vero eadem hodie in suo vetustiori Martyrologio etiam recurat, hæc suspicatur causam, quod S. Marci Papæ, qui Balbinam singulari pietate prosecutus, illius cæmeterium condidit, in quo et sepultus fuit, depositio in eodem illo vetustiori suo Martyrologio hoc ipso die memoretur; hinc enim facile fieri potuisse, ut hujus sanctæ Virginis memoria simul cum laudati sancti Pontificis

ficus

- A *scis depositione ibidem simul fuerit celebrata. Pro eadem S. Balbina, die 4 hujus mensis Octobris in aliquo apographo Hieronymiano memorata, lectorem jam remisi ad xxxi Martii. Sabinam pro Balbina in aliquot Usuardi Auctaritis legi, observavi supra ex Sollerio: in editione Greveni etiam Babilla scribitur. Vide mox dicta ad Balbinam, et ad diem xxxi Martii.*
- S. Gangulfi martyris, velut hoc die passi, meminerunt Grevenus et Martyrologium Germanicum, vulgo Canisianum; ejusdem, Gengulphi alias dicti, Varenis in Burgundia martyris memoria etiam ad alios dies in sacris Fastis recurrit, de eoque a Majoribus nostris actum est ad xi Maii.
- Eskilli episcopi ac martyris in Suecia memoriam hodie signant Grevenus, Molanus, Martyrologium Germanicum, Canisii vulgo appellatum, et Ferrarius in Catalogo Generali Sanctorum, qui non sunt in Martyrologio Romano. Hujus Sancti Vitam dedit illustravitque Henschenius noster ad diem 12 Junii, ubi iste Strengensis in Sudermannia, Sueciae provincia, episcopus fuisse dicitur. At in adglutinata ibidem a Majoribus meis schedula sequens annotatio Ms. legitur, quam hac occasione hic exhibeo. In dicto Commentario (prævio ad Vitam S. Eskilli) num. 4 dicitur S. Eskillus sedem suam episcopalem Strengensiam primus constituisse; cum tamen post martyrium ejus videatur illic sedes episcopalis primum instituta fuisse. Deinde in Vita num. 8 et 11 memoratur ecclesia Fons, ubi S. Eskillus residebat episcopus, et post martyrium suum divino nutu depositus fuit. Hæc explicat Ericus Benzelius in suis litteris ad me datis anno 1715, 14 Octobris. « Ecclesia Fons, ubi » B. Æschillo sedes pro habitu illorum temporum episcopalis fuit, tertio milliario » ab urbe, nunc episcopali Sudermannia, » Strengianes, distat; et oppidulum Forsensi ecclesie contiguum hodieque beati » Viri memoriam servat, diciturque Æschilsthuna. » Hæc Benzelius Upsaliae anno ac die prædictis. Hinc ad Fons annotatio fieri potest, quæ nunc nulla est. Hæc ibi. Pro ceteris ad S. Eskillum spectantibus adi citatum diem
- C *xii Junii.*
- S. Malchum, Lesmorensem, seu Lismorensem in Hibernia episcopum, annuntiat hoc die Bucelinus in Menologio Benedictino: de eo breviter egimus x Augusti.
- S. Malcallinus tom. II Octobris pag. 325 in Prætermisissis ad hunc diem rejectus fuit; cui nimis illius festum illigavit auctor Missarum Propriarum sanctorum Patronorum ac Titularium Franciæ et Hyberniæ, jussu Clementis XII editarum, et anno 1734 Parisiis editarum. Verum sanctus ille Malcallinus, seu Macalinus, modo nihilo magis, quam tum fuit, nobis notior est. Missalis mox citati concinator Nicolaus Antonius o Kenny, doctor Parisiensis, Missæ S. Macalino propriæ hunc titulum præfixit: In festo S. Macalini, episcopi et confessoris, ecclesie et diocesis Clochorensis (in Hybernia) patroni generalis. Agitur itaque hic de sancto episcopo, atque adeo cum S. Macalino abbate in Belgica, de quo actum est apud nos tom. II Januarii ad diem 21 a pag. 385, confundi non potest.
- D *Sanctus item Mastulinus, seu Masculinus, episcopus apud nos tom. II Septembris pag. 654 in Prætermisissis memoratur; sed idem fortassis est, qui S. Barrues, vel Finbarrus (vide tom. VII Septembris pag. 144, num. 16) qui et Maculinus dictus est; alius tamen a Macalino, de quo egimus: cum et ille in laudato Missali Missam sibi propriam habeat ad diem 25 Septembris, et diocesis Corcagiensis patronus nominetur. Ceterum alium hujus aut huic affinis nominis inter Hibernos episcopum nusquam reperire potui, si Malcallum, Clonsertensem episcopum, anno 1186 defunctum, et a Waræo, sed sine ullo sanctitatis indicio, inter Hiberniæ præsules relatam, excipias. Colganus, quoque in Annotatis ad gesta S. Macalini, seu, ut vocat, Malcalani, abbatis in Belgica, de quo supra, non alium hujus nominis Hibernum episcopum præter Clonsertensem jam dictum, se reperisse fatetur. Suspiciamur tamen, in supradicto Missali, facta unius aut alterius litterulæ mutatione, pro Macalini legi forte debere Maccartini. Suspicionis ratio est, quod S. Macartinus, S. Patricii discipulus, Clochorensis ecclesiam primus post S. Patricium episcopus rezerit; atque adeo verisimile fiat, hunc sibi patronum Clochorenses elegisse. Accedit, S. Macartinum, ut Porterus scribit in Compendio Annalium ecclesiasticorum regni Hiberniæ pag. 173, diem suum sexto Octobris obiisse, aliquorum saltem judicio. Denique hunc indicare videtur Missæ supra laudatæ Postcommunio cum ejusdem Actis (quæ, licet mutila, vide tom. III Augusti pag. 209) collata. Postcommunio quidem sic habet: Deus, qui sanctum Pontificem nostrum Macalinum glorificasti in conspectu regum, da, ut, qui eodem Pane caelesti nutrimur, quo vegetatus delicias præbuit, et omnibus Christi tui bonus odor fuit, ipsi nos quoque veritate et sapientia pleni placere tibi possimus, et ad edificationem totius Ecclesie tuæ fidei et virtutum exemplis clarescere. Per eundem Dominum nostrum etc. Cum autem hic S. Macartinus in conspectu regum glorificatus dicitur, videtur allusio fieri ad ea, quæ in ejus Actis num. 2 et 3 apud nos de Echodio rege narrantur, quem S. Macartinus, prius sibi infestum, prodigiorum signis amicum sibi et beneficum reddidisse ibidem dicitur. Rursus cum Christi bonus odor fuisse dicitur, digitus intendi videtur in prodigium illud, quo ibidem num. 2 mortis periculo eripuisse dicitur regis filium, qui sopore oppressus humi alicubi jacens, et ab equorum unguibus servatus illæsus, postridie, somno excitatus et ad patrem reversus incolumis, testatus fuerit, se apud Episcopum sanctum sub vestimento suo esse (seu latitare sibi visum esse) et optimum odorem naribus percipere putat, seu, ut interpretor, se sub episcopi veste latitantem optimum odorem naribus percipisse. Denique num. 4 cum aliquando nec panem, nec aquam Maccartinus haberet, quibus hospites exciperet, vi precum suarum obtinuisse fertur, ut frumentum e celo plueret, et limpidus aquæ fons e solo erumperet. Denique, inquit Acta, ex manna cœlitus data viri Israëlita reficiuntur, atque ex aqua mirabili refocillantur. Panis saporem mellis, et aqua vini dulcedinem prætendebat. Quo spectare videntur illa Postcommunio verba: Da,*
- E *et*
- F *et*

D

Da, ut qui eodem Pane celesti nutrimur, quo vegetatus delicias præbuit. *His de causis lectorem ad S. Maccartini seu Maccarthenni Acta remittimus, dum aliter instruamur, si forte a vero conjectura nostra desciscat. Vide*

xv Augusti.

Balduinus, ex Cisterciensi monacho S. R. E. Cardinalis et archiepiscopus Pisanus, hodie legitur in Calendario Ordinis Cisterciensis: consentiuntque Chalemotus, in Serie Sanctorum etc ejusdem Ordinis, et Henriquezius in Menologio, eundem cum Beati titulo Pisis in Tuscia annuntiantes, addentesque fuisse S. Bernardi discipulum. Idem Henriquezius ad diem 15 Julii Balduinum alterum, Clarævallis monachum, sanctique Bernardi discipulum, ac deinde conobii Reatini abbatem, annuntiaverat. Ac recte quidem hunc a Pisano archiepiscopo distinxit; at non recte utrunque honoravit Beati titulo, qui soli Reatino abbati debetur. Minus etiam recte laudatum Calendarium et Chalemotus, Balduino abbate Reatino penitus prætermissio, Balduinum Cardinalem archiepiscopum Pisanum memorarunt. Non alio enim ex capite Beati titulus Cardinali archiepiscopo Pisano additus fuisse videtur, quam quod aliqui (inter quos fuit Cardinalis Baronius) geminum Balduinum confuderint. Adi ergo Commentarium historicum de B. Balduino, abbate Reatino in Italia, ad diem, quo hic Beate publice colitur,

xxi Augusti.

S. Frontinianum, Albæ Pompeiæ in Italia velut martyrem cultum, Castellanus in suo Martyrologio Universali, in quo illum ad diem 6 Septembris jam memoraverat, hodie repetit. De eodem breviter egimus dicto die vi Septembris.

S. Liberius P. Romanus hodie annuntiat in Fastis Coptitarum Ægypti et Æthiopiæ apud Jobum Ludolfum. Verum de sancto hoc Romano Pontifice in Opere nostro actum jam est ad diem

xxiii Septembris.

Octava sancti Michaëlis et omnium Angelorum signatur hodie in Usuardi Martyrologii aucti editionibus Lubeco-Coloniensi et Greveni, ac in Ms. codice Bruzelliensi. De his omnibus proluxe actum apud nos est die, quo ejusdem sancti Archangelus ecclesiæ Dedicatio in monte Gargano recolitur,

xxix Septembris.

C

Treviris commemoratio innumerabilium pene martyrum, qui in persecutione Diocletiani sub Rictiovaro præside ob Christi fidem vario mortis genere necati sunt. Ita post plura alia vetusta Martyrologia Romanum ad hunc diem. Verum de hisce Trevirensibus Martyribus partim egimus in SS. Tyrso, Bonifacio et Sociis

iv Octobris.

partim in SS. Palmatio et Sociis v Octobris. Constantis et Alexandri martyrum memoriam Curia in Rhætia hodie signant Galesinius in suo Martyrologio Romano, laudans Calendarium ecclesiæ Curiensis: at Ferrarius in Catalogo Generali eosdem pridie referens, ex ejusdem ecclesiæ tabulario monet, eos die 5, non 6, Octobris ibidem coli. Ut sit, cum, eodem Ferrario teste, ambo passi credantur Trevis cum Palmatio, liquet, eosdem coli Curia: ob duo corpora vel reliquias Trevirensium Martyrium illic translata. Consule ergo Commentarium de sanctis Martyribus Trevirensibus die

iv Octobris

S. Failbeum abbatem in Scotia hodie annuntiat Ferrarius in Catalogo Generali Sanctorum,

qui in Romano Martyrologio non sunt, quem in Annotatis scribit, claruisse visionibus et spiritu prophetico, vixisseque circa annum 620.

Pro hisce autem laudat Calendarium Scotticum et Breviarium. Per Calendarium indicat Thomæ Dempsteri Menologium Scotorum, per Breviarium vero laudatum a Dempstero Breviarium Scotticum, maxime Aberdonense. Porro Dempsterus ad hunc diem sic habet: Failbei abbatis visiones supernaturales de futuro Scotiæ statu. At quis hic Failbeus est? Colganus in Actis Sanctorum Hiberniæ, pag. 376 refert, quatuor Failbeos, seu Falveos pronuntiandi more Hibernico, sæculo vii floruisse virtutum ac sanctimoniarum laude conspicuos, ac præterea unum, istis antiquiorem, nimirum sæculo vii: verum horum omnium nullum hoc die coli memorat. Nullum quoque Failbeum aut Falveum in Sanctorum Hiberniæ Catalogis Patris Henrici Fitzsimon, nullum in Breviario Aberdonensi, quod Ms. habemus, signatum reperio. Cogor igitur hunc quoque prætermittere, donec certiora de ipso habeamus, uti facere coacti sunt in synonymis Majores nostri ad diem 3 Junii et 11 Julii.

S. Cominum, de quo Leslarus de Rebus gestis Scotorum lib. iv, ubi de Aidano, et Hector Boethius Scotorum Historiæ lib. ix, ad hunc diem referunt Ferrarius in Catalogo Generali Sanctorum, Martyrologium Anglicanum, Camerarius de Pietate Scotorum, uti et Catalogus Fitzsimonis Sanctorum Hiberniæ: verum, non apparere ullum antiquæ venerationis monumentum, jam pridem observatum fuit in Opere nostro ad diem 24 Februarii in Prætermissis, ubi de illo dicta consule. Volumen quidem alterum Monastici Anglicani fundationem Prioratus de Kileumyn, in Tipperariensi comitatu provinciæ Mononiæ in Hibernia siti, exhibet pag. 1023, in qua is in honorem sanctorum Apostolorum Philippi et Jacobi atque sancti Cumini conditus dicitur: at quo de Cumino, seu Comino illic sermo sit, nobis haud liquet.

Aptæ Juliæ in Gallia Amanruessii confessoris, inquit hodie Ferrarius in Catalogo Generali Sanctorum, quorum non fit memoria in Martyrologio Romano, notatque sequentia: Ex Tabulis ecclesiæ Aptensis nuper ad nos transmissis. Ibi corpus, et colitur hac die. Cetera mihi ignota. In Indice autem Sanctorum ait, eundem alias etiam Omanruessium appellari. Non plura de eodem novit Saussayus, apud quem in Supplemento Martyrologii Galliani hoc pariter die de illo solum hæc leguntur: Aptæ Juliæ sancti Amanruessii confessoris præclari, cujus sacrum corpus in majori illius episcopalis civitatis ecclesiâ magno cum cultu conservatur, hodieque ibidem beata ejusdem depositio recolitur. Nescio, an hæc Saussayus ex Ferrario accepta suo modo exposuerit, an aliunde didicerit, quamque certæ sint Tabulæ ab eodem Ferrario laudatæ. Verum Amanruessius, æque ac Omanruessius, omnino ignotus est ceteris martyrologis, etiam Castellano, diligentissimo Sanctorum ac Beatorum Galliarum indagatori. Nullum vero de Amanruessio vel Amanruessio Officium aut commemorationem hoc vel alio die fieri in ecclesiâ Aptensi, suadent mihi tum Breviarum Aptense, quod habeo anno 1532 typis editum, tum ejusdem ecclesiæ cathedralis Officia propria, anno 1664

Aquis

- A. *Aquis Sextiis prelo pariter vulgata, in quorum nullo Amanruesii vel Omanruesii Officium vel Commemoratio hoc aliove die comparet. Quapropter ipsum hic inter Sanctos Beatosve recensere non possumus; si tamen quis certiora nos docuerit, de eodem agi poterit in hujus mensis Octobris vel totius Operis Supplemento. Interea hic habet lector pauca, quæ de ipso ex Ferrario ac Saussayo novimus.*
- Odo, S. Roberti abbas Molismensis, ac fundatoris Ordinis Cisterciensis, monachus inter ejusdem Ordinis Beatos hodie recensetur ab Henriquezio in *Menologio*, Chalemoto in *Serie Sanctorum etc.* et Sigismundo Alberti in *Catalogo chronologico Sanctorum etc.*, dicti Ordinis. Et Virum cognoscas, elogium illius ex laudato Chalemoto transcribo. In Burgundia beatus Odo, Molismi monachus et S. Roberti abbas discipulus, qui cum eo et aliis primis Ordinis patribus e Molismo in Cistercium transiens, ut strictam Regulæ observantiam amplecteretur, suis piis operibus novellam plantationem illustravit; annotatus inter Sanctos Ordinis, et in rescripto Hugonis, Lugdunensis episcopi et legati Apostolici, memoratus. Plura de illo non habet Henriquezium in *Menologio*, nisi quod ex Philippi Seguini lib. III *Sanctorum Ordinis Cisterciensis cap. 7 tit. de S. Odone monacho simile ipsius elogium recitet. S. Roberti primi Molismensis abbatis Ordinisque Cisterciensis fundatoris gesta exposuimus ad diem 29 Aprilis, ibidemque in Commentario prævio num. 11 recensuimus laudati Hugonis diploma, Odoni inter cæteros S. Roberti socios inscriptum. At Odonis cultum nec a memoratis scriptoribus, nec ab aliis probatum comperimus, ut proinde eidem Odoni inter Sanctos Beatosve in Opere nostro locum concedere nequeamus, donec aliter fuerimus edocti.*
- Franciscum Mirabellum, Ordinis Minorum, apud Santones in Gallia pro Catholica fide ab hæreticis occisum, cum Beati titulo hodie laudat Arturus in *Martyrologio Franciscano*. Cum eodem titulo ibidem recenset Joannem a Popula, alias de Soto-majore in Hispania,
- C. Franciscum a Luceria in Apulia, Julianum Salodiensem Capucinum Romæ; verum nullius horum cultum probat, tresque primos ad hunc diem, quartum vero ad 23 Februarii sine isto titulo cultusque mentione memorat Hueberus in *Menologio Franciscano*. Præterea quidam etiam alii utriusque sexus Regulæ S. Francisci alumni, qui cultum non habent apud laudatum Hueberum legi possunt.
- Claram Builliam, virginem abbatissam monasterii Conceptionis Valentia in Hispania, anno 1510 mortuam, ac veluti ibidem cultam, cum titulo Beatæ hodie annuntiat Arturus a Monasterio in *Martyrologio Franciscano et Gynæceo sacro*. At Hueberus in *Menologio*, item Franciscano, ad eundem diem a titulo Beatæ abstinet, nec publicum ipsius cultum esse, indicat his verbis: Privata devotione, ut Beata, colitur.
- Stephanus Basilidis F. hodie memoratur in *Kalendario Æthiopum apud Jobum Ludolfum*. Verum Stephanus ille nobis satis notus non est, ut in Opere nostro inter Sanctos locum obtineat.
- Octobris Tomus III.
- Lucae in Tuscia Consecratio majoris ecclesiae, D inquit hodie Ferrarius in *Catalogo Generali*.
- S. Marci episcopi depositionem hodie memorat vetustius *Martyrologium Florentini*; at in aliis pariter vetustis et in Romano Baronii sanctus iste summus Pontifex recolitur postridie, quando in eodem vetustiori repetitur. Vide ergo dicenda die VII Octobris.
- S. Justina virgo et martyr Patavina hodie legitur in nostro Ms. *Florario Sanctorum et in Viola Sanctorum typis edita: in aliis Martyrologiis et in Romano die, quo dabitur, VII Octobris*.
- S. Adalgisum, Novariensem in Insubria episcopum, Philippus Ferrarius utriusque Sanctorum Catalogo, tum Italiae, tum Generali, hoc die ex Tabulis (ut ait) ecclesiae Novariensis inseruit, uti et Castellanus *Martyrologio suo Universali, Ferrarium verisimiliter secutus. At ex Ughello tom. IV Italiae sacrae auctæ, et ex Carolo ejusdem sedis episcopo lib. II Ecclesiae Novariensis pag. 280 habemus, illum coli Nonis Octobris: quorum cum potior hic fides esse videatur, de eodem agemus sequenti die VII Octobris.*
- B. Benedictæ virginis martyris translationem in Auriniani monasterio, territorii Laudunensis, hodie annuntiat Saussayus in *Martyrologio Gallicano, et post hunc Arturus in sacro Gynæceo; cujus in celo natalem cum horum prior ad 8 hujus mensis diem referat, vide dicenda ad citatum diem VIII Octobris.*
- Festum patriarcharum summorum, Abraham, Ysaac et Jacob, hoc die his verbis celebrat nostrum Ms. *Florarium Sanctorum. Paulo prolixius de iisdem apud Sollerium inter Auctaria Usuardina eodem die sic habet Codex Florentinus: In Judæa civitate Ebron metropoli, depositio sanctorum patriarcharum, Abraham, Isaac et Jacob. Quorum corpora in eadem ecclesia, in spelunca duplici, divina revelatione inventa sunt a Latinis canonicis ejusdem ecclesiae, anno Domini 1120. Eisdem Patriarchas etiam memorant Usuardinae editiones Lubeco-Coloniensis et Greveni, uti et Martyrologium Germanicum, vulgo Canisii, ac singulorum elogia exhibet: at solum Abraham hodie habet codex Usuardinus Hagenoyensis. Porro cum de iis solis Veteris Testamenti Sanctis in Opere nostro agere soleamus, qui in Romano Martyrologio annuntiantur, prætermisissim Isaaco et Jacobo, S. Abrahamum dabitur eo, quo in laudato Romano recolitur, die IX Octobris.*
- S. Brunonem archiepiscopum Coloniensem hodie habet Ferrarius in *Generali Catalogo Sanctorum, observans simul, illum ab aliis reponi ad diem 11 hujus mensis, ad quem illum tum ipse Ferrarius repetit, tum Usuardinus Codex Bruzellensis, Gelenius, Grevenus, Molanus ac Martyrologium Germanicum commemorant. Idem ipse Bruno, Brunii nomine, in Additionibus Cartusiae Bruzellensis recensetur ad diem 18 Julii, quo Officium proprium habet in ecclesia Cathedrali et diocesi Tornacensi in Belgio. At ibidem in Prætermisissis dilatus est ad diem 11 Octobris, ad quem ejusdem Vitam etiam exhibet Laurentius Surius. Vide ergo dicenda die XI Octobris.*
- Dulcidii, Agenensis, seu Aginnensis in Aquitania episcopi, hodie meminerunt Grevenus, Martyrologium Germanicum, Ferrarius in *Catalogo Generali Sanctorum, et Florarium nostrum*

- A nostrum Ms., in quo tamen posteriori Dulcis vocatur et Agannensis episcopus corruptius scribitur. Porro hunc S. Dulcidium, ab aliis etiam Dulcium, Gallice Doucis dictum, Castellanum in Martyrologio Universali annuntiat die, quo ejusdem festività Aginnæ agi dicitur tom. II Galliæ Christianæ auctæ col. 897, xvi Octobris.
- SS. Caprasius, Primus et Felicianus, velut S. Fidis Aginnensis virginis martyris socii, recensentur hoc die in S. Bedæ Martyrologii apographo Tornacensi, nostroque Ms. Florario Sanctorum. Solum cum Fide Caprasium memorant Matricula Cartusie Ultrajectinæ et editio Lubeco-Coloniensis: contra solos Primum et Felicianum Grevenus et Philippus Ferrarius in Catalogo Generali Sanctorum, qui non sunt in Martyrologio Romano. Accepta hæc sunt ex ejusdem S. Fidis Actis interpolatis, quibus puriora hoc ipso die dabimus. Porro an SS. Primus ac Felicianus revera Agennenses, et non potius Romani martyres sint, de quibus apud nos die 9 Junii actum est, nullum ibi dubitat Papebrochius. Controversia hæc in Commentario S. Fidis attingetur et defini fore poterit die, quo et Acta S. Caprasii, Aginnensis martyris, examinabuntur xx Octobris.
- B SS. Cæsarii, Veronæ et aliorum e Societate S. Ursulæ Translatio in Schonauigiensi monasterio hoc die signatur in nostro Ms. Florario Sanctorum verbis, quæ subjecio: In Monasterio Sconaugia translatio sanctorum Cæsarii et Veronæ virginis, et aliorum de Societate xiii virginum. Consonat Usuardina editio Lubeco-Coloniensis, sed pro Verona Verenam nominat. In monasterio Sconaugia, inquit, translatio sanctorum Cæsarii et Veronæ virginis, et aliorum sociorum eorum martyrum de societate undecim millium. Consentit et Martyrologium Germanicum, Canisii vulgo appellatum, sed pro voce Translatio habet Elevatio. Porro Gabriel Bucelinus tom. II Germaniæ sacræ quatuor nominis Schonaugiæ cœnobii memorat; quodnam horum hic indicetur, forte examinari poterit in Actis SS. Ursulæ et Sociarum ejus die xxi Octobris.
- Raphaelis archangeli apud aliquos hic servatur memoria, inquit hoc die Grevenus. Molanus de quadam ejusdem sancti Archangeli memoria loquitur ad diem 20 Novembris, sic breviter inquit: Beati Raphaelis archangeli festività; Strozianus vero codex Ms. inter Auctaria Usuardina apud Sollerium, ad 29 Decembris, hic pariter paucis verbis: Item festum Raphael archangeli. Ad hæc Sacra Rituum Congregatio Decreto, anno 1683 edito, concessit omnibus ditionibus regi Hispaniarum subjectis annum Officium et Missam propria de eodem Sancto, die 24 Octobris ritu duplici minore celebranda. Porro, quæ de S. Raphael e sacra Scriptura nota sunt, jam recensuit Stillingus noster piæ memoriæ ad diem 29 Septembris in Commentario Historico de S. Michaelis archangelo et omnibus angelis, § 3. Vide igitur dicta die 29 Septembris et dicenda xxiv Octobris.
- C Frontonis Petragoricensis episcopi Translationem hodie refert nostrum Ms. Florarium Sanctorum. De hoc sancto Episcopo agemus cum Martyrologio Romano xxv Octobris.
- S. Modestam virginem Treviris hodie habent Petrus Galesinius, Philippus Ferrarius in Catalogo Generali Sanctorum, qui non sunt in Martyrologio Romano, et Saussayus in Gallicano, de qua illustrissimus Joannes Nicolaus Hontheimius part. 1 Prodrumi Historiæ Trevirensis pag. 367 ad præsens propositum sequentia annotavit: Modesta virgo, tertia abbatissa monasterii Horraensis, ... in Calendariis nostris (Trevirensibus) sæculi xv et sequentis notatur ad diem quintam Novembris, quamquam in moderni Breviarii Lectione die 20 Julii ad Sponsum migrasse (perperam, uti puto) dicatur. Ex auctariis Usuardinis eam plura ad quartam Novembris, unum ad quintam Novembris referunt. Antiquissimum Sanctæ cultum probat Litania sæculi x, quam primo nostro Calendario subnectimus. Ejus sepulcrum hodieque in separato sacello abbatiæ S. Irminæ ad Horrea cum veneratione visitur. Hactenus illustrissimus Hontheimius. Porro hæc sancta Virgo suum inter Officia propria insignis ecclesiæ S. Petri Romarici-montis habet, Romanoque inscripta Martyrologio est, ac proinde apud nos dabitur, die 14 Novembris.
- D Hugonis Lincolnensis in Anglia episcopi et confessoris Translatio hoc die in aliquot Usuardini Martyrologii Auctariis opud Sollerium memoratur, uti et in nostro Ms. Florario Sanctorum, in quo tamen pro Lincolnensi perperam Lingoniensis scribitur, et ejusdem translationis annus non recte exprimitur hoc modo: Translatio beati Hugonis Lingonensis episcopi et confessoris anno Salutis mclxxx. Fortasse legendum est 1280; nam et certum est, S. Hugonem ultra annum 1180 vixisse, et Bailletus asserit, ejusdem translationem anno 1280 vel 1282 solere illigari. Sanctus hic, ex Curtiano episcopus Lincolnensis, Romano Martyrologio inscriptus est die, quo de eo atque de hac ipsa Translatione ejusdemque tempore agendum apud nos erit, xvii Novembris.
- E Joannis martyris corpus hoc die 6 Octobris anni 1637 vel sequentis inventum fuisse, discimus ex epistola ad Majores nostros hac super re data, ex qua sequentia accipe. Cum Josephus Photius, Rheggynus (in Calabria) Societatis nostræ sacerdos, archiepiscopi Rheggyni nomine facultatem impetrasset a summo Pontifice Urbano VIII S. Sebastiani cryptas, ubi cœmeterium est Calixti, ingrediendi, indeque a peritis fossoribus aliquod corpus sancti cujusdam martyris, quod primum inveniretur, extrahendi, post aliquot insumptos dies sepulcrum tribus opertum deforis lateribus prægrandibus inventum est, calce oblitis. Ea in calce exsculpta videbatur palma ex una parte; in alia prope in medio nomen hoc inscriptum erat IOUANES. Habetur ex decreto sacræ Congregationis palma pro insigni martyrii; ideoque inde extracte sacrosanctæ reliquæ arcula quadam crystallina, affabre elaborata, inclusæ cum suis sigillis patri Josepho prædicto traditæ sunt, ut ille suam patriam, Rheggynum nimirum Calabriæ, tanto ditaret thesauro. Translatio hæc in iisdem litteris illuc facta dicitur, sacræque reliquæ ibidem in templo tunc Societatis nostræ solemniter depositæ, non sine miraculis, Kalendis Decembris, annumque hujus festum ab eodem archiepiscopo Annibale de Afflieto decretum. Nescitur, quis hic Joannes sit, qua de re si quis nos instruxerit, de eodem latius agi poterit sive alibi, sive assignato die 1 Decembris.
- F Nicetium Trevirensis archiepiscopum hodie habet

A *habet Buccelinus in Martyrologio Benedictino: at in Romano ad diem, quo dabitur,*

v Decembris.

S. Cunthildis abbatissæ monasterii, quod dicitur Strenneshem vel Strennesheyem, hodie legitur in apographo nostro *Kalendarii Ms. Sanctorum Ordinis S. Benedicti abbatiarum S. Michælis et S. Salvatoris Antverpiæ. Hugo Menardus lib. II Observationum ad Martyrologium Benedictinum et Arturus in Gynæceo illam ad diem 8 Decembris reponunt, et Chunchildem, Cunchildem ac Guntildem etiam appellari observant, eandemque esse, quam Othlonus in Vita S. Bonifacii archiepiscopi Moguntini lib. I, cap. 38 cum alius feminis ab illo ex Anglia in Germaniam evocatas fuisse, scribit. Ambo addunt, eandem inter sanctos ecclesiæ Eystadiensis patronos recenseri. Verumtamen*

nullam ipsius mentionem reperio in ejusdem ecclesiæ Officii propriis anno 1629 Ingolstadii typis excusis. Quamobrem, si de ejusdem cultu melius fuerimus instructi, agi de ipsa poterit dicto die

viii Decembris.

S. Thomas Apostolus omnibus fere Fastis sacris tam Græcorum quam Russorum hodie inscribitur; inscribitur et *Kalendario Æthiopum apud Jobum Ludolfum. Verum in Opere nostro de hoc sancto Apostolo agendum non est ante diem, quo in Romano hodierno signatur,*

xxi Decembris.

S. David rex hodie signatur in *Kalendario Æthiopum apud Jobum Ludolfum. Sermo est, quantum opinor, de Davide rege et propheta, qui in Opere nostro dandus est ad diem, quo in Martyrologio Romano hodierno annuntiatur,*

xxix Decembris.

DE S. SAGARI EPISCOPO MARTYRE

LAODICEÆ IN PHRYGIA.

SYLLOGE.

ANNO CIRCI-
TER
CLXXV.
Sanctus, qui a
Martyrologis
classicis hodie
celebratur,

Quatuor martyrologi antiquiores seu classici, nimirum Romani parvi seu veteris auctor, Ado, Usuardus et Notkerus, hodie S. Sagarim episcopum annuntiant. Et id quidem Romani parvi auctor his verbis facit: Sagaris episcopi Laodicensis, de antiquis Pauli Apostoli discipulis; huic autem annuntiationi Viennensis martyrologus, quem deinde Usuardus et Notkerus sunt secuti, titulum Martyris adiecit, Sanctum ita commemorans: Beati Sagaris Martyris et episcopi Laodicensis, qui unus fuit de antiquis S. Pauli Apostoli discipulis. Apud Eusebium, tam purum quam interpolatione a Rufino mutatum, lib. IV, cap. 26, iterumque lib. V, cap. 24 S. Sagaris mentio occurrit; atque hic Sanctus noster subisse martyrium, priori quidem e binis illis Eusebii locis diserte asseritur; posteriori vero martyr et episcopus vocatur, a Polycrate, Ephesiorum episcopo, inter clarissimos Asiæ viros, qui Paschale festum luna decima quarta olim celebrare solissent, in eazaratis pro antiqua hac Asianorum consuetudine tuenda ad S. Victorem I Papam litteris recensitus his verbis: Quid Sagarim episcopum, eundemque martyrem attinet dicere, qui Laodiceæ est mortuus? Vel ex hoc vel ex altero jam memorato Eusebii loco, aut forte etiam ex utroque, Romani parvi auctor Sancti annuntiationem, Adoque, quem huic addidit, Martyris titulum verosimillime hausit, uti etiam, Sagarim fuisse episcopum.

quique ab his S. Pauli Apostoli discipulis forte perperam vocatur,

2 Porro non tantum Sancti episcopatus et martyrium, verum etiam palæstra e proxime recitatis Polycratis verbis, utpote quibus Sagaris Laodiceæ obisse tradatur, innoscit; ut hunc adeo Laodiceæ, quæ primaria Phrygiæ Pacatianæ ad Lycum fluvium urbs est, Romani hodierni reformatores, alique recentiores martyrologi, quos omnes hic enumerare necessum non est, recte hodie in

Fastis sacris a se concinnatis consignent, utque etiam Romani parvi auctor, Ado alique hos secuti tam antiquiores quam recentiores hagiologi, eundem Sanctum nostrum, cum ibi, ubi obiit, episcopum egisse videatur, episcopum Laodicensem recte appellent, etsi interim Laodicenamne, an aliam ecclesiam episcopi munere Sagaris administravit, nusquam edicat Eusebius. Verum anne iidem duo martyrologi classici, Ado videlicet et Romani parvi auctor, alique, qui horum vestigia legere, recte etiam Sanctum nostrum faciunt antiquum S. Pauli Apostoli discipulum? Id sane mihi admodum dubium apparet. Fuisse enim Sagarim e Pauli Apostoli discipulis, Eusebius, sive genuinus, sive a Rufino interpolatus, nec aperte edicit, nec quidquam, unde hanc prerogativam Sancto vindices, usquam suppeditat. Adhæc, ut Sagaris fuisse queat S. Pauli Apostoli discipulus, necesse est, ut *Æræ Christianæ anno 63, quo hic martyrium subisse, apud nos tom. V Junii, pag. 403 ostenditur, annorum ut minimum sedecim circiter exstiterit; unde consecrarium fuerit, ut, quod ægre absque auctoris synchroni aut supparis testimonio, quo destituitur, fidem inveniet, centenario longe major obierit, utpote martyrio e vivis anno circiter 175 sublatus, uti ex jam nunc dicendis intelliges.*

3 Cum epistolam, num. 1 memoratam, quam ad Victorem Papam dedit Polyocrates, anno circiter 196 scriptam esse, inter eruditos conveniat, Sagarisque in ea, veluti vita functus, memoretur, dubitandum non est, quin hic ante annum illum fuerit martyrio coronatus. Verum quanto quidem tempore citius id evenit? Fuisse Sanctum sub Marco Aurelio Antonino, qui ab anno 161 ad annum usque 180 imperii Romani habenas moderatus est, martyrio coronatum, communis est eruditorum opinio, ut ante annum 181, fuso pro Christo sanguine, martyribus fuisse adjunctum, credendum appareat. Atque id quidem anno circiter

C. B.

F

anno circiter, uti hic,